

Բարև, սիրելի՛ Ջավիդան,

Ես Աննան եմ՝ հարևան Հայաստանից: 20 տարեկան եմ:

Սովորում եմ լեզվաբանական համալսարանում: Երրորդ կուրս եմ փոխվել: Շատ ուրախացա՝ ստանալով նամակդ և էլ ավելի ոգևորվեցի ու նաև զարմացա՝ կարդալով քո մտքերը հայ-ադրբեջանական հակամարտության առնչությամբ: Ինձ համար էլ է սա առաջին անգամը, որ նամակ եմ գրում ադրբեջանցի երիտասարդի:

Արմատներով Հայաստանի հյուսիսից եմ՝ Լոռու մարզի Վանաձոր քաղաքից:

Գիշերվա ժամը երեքն է հիմա: Մայրս ու եղբայրս երկուսն էլ խորը քնած են: Արթուն եմ միայն ես: Նստած եմ համակարգչի առաջ՝ ձեռքերս ստեղնաշարին ու պատրաստ եմ սկսել նամակս: Սովորությանս համաձայն՝ ականջակալով եմ ու հենց այս պահին ականջներումս «Սարի աղջիկ»-ն է հնչում կամ ինչպես դուք եք ասում «Sari Gelin»-ը: Լինի այն հայկական, թե ադրբեջանական, մեկ է՝ շատ եմ սիրում: Իսկ իրականում ի՞նչ կապ ունի, թե ով է ստեղծողը: Մի բան հաստատ է. տաղանդավոր է ու հրաշք երգ է ստեղծել: Վերջին տարիներին շատ եմ հետաքրքրվում Հարավային Կովկասի երկրների մշակույթով, մասնավորապես՝ երաժշտությամբ: Այնքան նմանություններ ունենք, որ չենք էլ պատկերացնում: Իհարկե, ամեն մի ժողովուրդ իրենն ավելացնում է, հարստացնում զանազան գործիքներով ու մելիզմներով: Ասեմ, որ մեր բակի կիսատ-պռատ երաժիշտ, բայց համով-հոտով պապիկները մինչև հիմա ամբողջ սրտով ձեր Ձեյներին են երկրպագում՝ Ձեյներ Խանլարովային: Կոշկակար Համլետ պապի կրպակում՝ հենց իր աշխատասեղանի դիմացի պատին, 1980 թ.-ից մինչև հիմա դեռ փակցված է կախարդական հայացքի տեր և ադրբեջանական ժողովրդական երաժշտության վարպետ այդ կնոջ սև ու սպիտակ լուսանկարը: Ու մինչև հիմա շաբաթ օրվա վերջին կրպակի ներսից կարող ես լսել ակորդեոնի միներներն ու մաժորները, օղու բաժակների վրա գդալով ու պատառաքաղով չխկչխկացնող Միհրան պապի ռիթմերն ու Ռազմիկ պապի խռպոտ ձայնը՝ ծիծաղը հազիվ զսպելով՝ Ձեյների նուրբ ձայնին նմանակելիս:

Ինչևէ, անցնեմ բուն նյութին: Նախևառաջ ցանկանում եմ պատասխանել քո հարցերին, որոնք իրականում ինձ մի փոքր հեետորական թվացին: Այո, ես անկեղծորեն կիսում եմ կարծիքդ, որ ոչինչ աշխարհում ավելի ցավոտ չէ, քան զավակի կողմից ծնողների կորուստը և ոչինչ ավելի սարսափելի չէ, քան բնակավայրի կարոտը, որտեղ ծնվել ես ու մեծացել: Մեր երկուսի ազգից էլ բազում մարդիկ կգտնվեն, որ նմանատիպ պատմություններ ու ծանր հիշողություններ կունենան իրենց անցյալից: Երկու կողմն էլ տուժած է: Պատերազմից ոչ ոք չի շահում: Եվ յուրաքանչյուր ազգի մեջ էլ կան սրիկաներ, որոնց համար փողն արյունից թանկ է:

Շատ կուզեի, որ մեր երկուսի ձեռքում լինեք ամեն ինչ: Հաստատ կկարողանայինք կրկին բարեկամություն ու վստահություն հաստատել մեր ժողովուրդների միջև: Բայց եթե ռոմանտիկ սրտաբացությունն ու ներողամտությունը մի կողմ թողնենք, ապա իրականում դա շատ դժվար է իրականացնել: Համոզված եմ՝ դու էլ ես դա շատ լավ հասկանում: Փոխադարձ թշնամանքն ու իրական կամ խեղաթյուրված պատմությունը, որ մեր մեջ տարիներ շարունակ սերմանել են մեր պետությունները,

մեծ վերք է առաջացրել երկու ազգերի սրտում: Ներողություն խնդրելը, քո ինքնության մի մասը դարձած գիտելիքը ժխտելն ու սահմանից քեզ վրա կրակողին ընդունելը, առհասարակ, հեշտ բան չէ, հատկապես, երբ ներողություն են խնդրելու երկու բազմամարդ, հպարտ ու տաքարյուն ազգ:

Համալսարանում մեր լրագրության դասախոսները միշտ ասում են, «Եթե դու ինքդ չես տեսել կամ չես լսել որևէ բան, ուրեմն երբեք չես կարող համոզված լինել դրա ճշմարտացիության մեջ: Ուստի, պետք է ստացածդ տեղեկությունը ստուգես առնվազն երեք հավաստի աղբյուրից»: Հիմա ի՞նչ ունենք մենք: Ունենք հսկայածավալ մեկ իրական պատմություն՝ սև ու սպիտակ էջերով և երկու ազգերի՝ իրարից խիստ տարբեր վերապատումներ, որոնցից յուրաքանչյուրը իր նախընտրած երանգի սևով է ամեն ինչ ներկայացնում: Ես էլ, ու վստահ եմ, դու էլ ծնված օրվանից լսում ենք իրար հակասող շատ պատմություններ. մի կողմից իրար հետ հարևանություն ու բարեկամություն անող ժողովուրդներ, մյուս կողմից՝ իրար ոչնչացնող բանակներ, և որ գլխավորն է՝ պետություններ, կառավարություններ, որոնք հոգ են տանում կողպված ու անհաշտ հարաբերությունների մասին: Ամեն ինչ հենց վերևից է գալիս: Բայց կարծում եմ՝ կարելի է հարաբերությունների ու իրականության ձևավորման անիվի ընթացքը փոփոխել այնպես, որ ժողովուրդները տնօրինեն դրա ճակատագիրը: Մենք երկուսով հատորներով էլ սիրառատ ու բարեկամական նամակներ գրենք իրար, մեր երկրների միջև բան չի փոխվի: Բայց մեր միջև կփոխվի: Եվ դա էլ հենց կլինի առաջին քայլը: Չէ՞ որ երկուսս էլ մեր ժողովուրդների մի մասն ենք: Պատկերացրու՝ իմ ու քո նման ինչքան անհատներ կլինեն, որ կշփվեն իրար հետ տարիների ընթացքում: Ու գուցե վերջապես գա մի օր, որ այդ անհատների թիվը հավասար լինի ժողովրդի թվին:

Երդվում եմ՝ քո դեմ ոչինչ չունեմ, ոչ էլ քո ազգի, ոչ էլ էն զինվորի, որ 18 տարեկանում խրամատում կանգնած, ծաղկուն երիտասարդությունը թողած՝ ավերիչ հրամաններ է կատարում: Խնդրում եմ՝ ինչ–որ ձևով պատասխանիր իմ այս նամակին: Նամակիս կից՝ կգտնես իմ էլեկտրոնային փոստի հասցեն ու Ֆեյսբուքյան էջը: Իմացիր՝ Հայաստանում մի լավ ընկեր ունես: Մեծագույն ցանկությունս է քեզ տեսնել այստեղ ու կարողանալ քեզ ցույց տալ այն բոլոր բնակավայրերը, որոնց մասին, ինչպես նշել էիր նամակումդ, շատ ես լսել, բայց երբևէ չես տեսել: Կգաս, Հայաստանով կճամփորդենք, երկուսով տուժա կսարքենք: Ունը ավելի քիչ անհամ լինի՝ նա էլ կասի՝ իմն է: Կուտենք ու կծիծաղենք: Ճանապարհին մեքենայի մեջ մեկ «Սարի աղջիկը» կմիացնենք, մեկ «Sari gelin»-ը ու կվայելենք: Հետո մի անծանոթի հարսանիքի կգնանք: Երկուսս էլ թևերս վեր կպարզենք ու զուռնա–դիողի տակ ձեռքի պտույտներով կպարենք, ինչպես թե՛ մենք ենք անում, թե՛ դուք: Իզուր չէ, որ հարևաններ ենք:

Երբ մեր հարևան Գյուլո տոտայից, որն ի միջի այլոց ժամանակին Բաքվից է Հայաստան եկել իր հայազգի ամուսնու հետ, նույնիսկ մեկ անգամ սուրճ եմ «պարտքով» վերցնում, մեր տան սուրճի համն ու բույրը նմանվում է իրենց տան սուրճի համուհոտին: Էնպես որ հարևան ենք էլի... կկռվենք էլ, կբարիչենք էլ:

Անհամբերությամբ սպասում եմ պատասխանիդ:

Քո հայ բարեկամ՝

Աննա